

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Io. Francisci Leonis Eporediensis I. V. D. Episcopi Thelesini Thesaurus Fori Ecclesiastici

Leoni, Giovanni Francesco

Coloniae Agrippinae, 1682

De Bonis Ecclesiae non alienandis. Cap. xv.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10316

cum aliu supra deductis, & est communis
 40 opinio favens ecclesie, quæ in iudican-
 do, & consulendo est tenenda, ut tenet
 idem Jaf. in dict. §. divi. 1, lect. num: 82.
 41 Nam similia statuta sunt abolenda, &
 cancellanda de voluminibus statutorum,
 ita quod, si in volumine statutorum repe-
 riat, statutum contra libertatem eccle-
 siæ, & in fine voluminis appositum aliud
 statutum, quod si quæ sunt statuta contra
 libertatem ecclesie sint cassa, & irrita, i-
 pso jure non suffragantur ad evitandâ pœ-
 nam excommunicationis, in dict. cap. no-
 verit. promulgatam, & in auth. cassa. inffi-
 ctam, nisi, ut supra deleantur, & abolean-
 tur, ut nunquam de facto possint in usum
 revocari. Bart: in d. auth. cassa: num: 6, &
 ibi Bald. u: s, & Abb: in consil: 83. num: 2,
 vers. quinimo, volum. 1.
 42 Experientia etiam docuit, quod, quo-

tiescunquè Reges belli, aut alia de causa,
 bona, fructus, seu redditus ecclesiasticos in
 eorum subventionem acceperunt, bello-
 rum eventus, & alii ab eis optati fines, ma-
 le successerunt, ita quod etiam profana
 bonis ecclesiasticis simul mista, brevius
 quam dici potest consumatur, & effluant,
 ut pluribus exemplis probat Petr: Ribadé.
 in tract. de relig. lib. 1. cap. vlt per tot.

Communitates verò, & Magistratus,
 qui oneribus bona ecclesiastica contra eo-
 rum immunitatem gravare non formi-
 dant, ultra centuras, & pœnas, de quibus
 supra, quas ipso facto incurrunt, alias etiam
 pœnas temporales non evadunt, quia hinc
 grandines, damnosa pruina, & alia fla-
 gella, quibus tam in personis, quam in bo-
 nis temporalibus vexantur, iusto Dei ju-
 dicio, pro purgatione vel vindicta mittun-
 tur, c. Anast. 19. dist. 6. c. cum percussio. 7. q. 1

DE BONIS ECCLESIAE NON ALIE- nan dis. Ci p. XV.

S Y M M A R I V M.

1. Alienatio de rebus Ecclesie fieri non potest.
2. Extravagans: Ambitiosa, an procedat etiam in bonis Ecclesie feudalibus, emphyteuticisve consuetis in feudari, vel emphyteuticari juxta consuetum, & num. 29.
 Res semel aff. & alienabilis semper durat alienabilis, ibidem.
 Cessante causa, cessat effectus, ibidem.
3. Concessionis causa, quando aliud du-

rare videatur, & quomodo cesset.

4. Extravagans: Ambitiosa, an procedat tam in rebus magni, quam parvi, & exigui valoru.
5. Alienans aliquid de jure Ecclesie est honore privandus.
6. Extravagans: Ambitiosa, non procedit in bonis immobilibus pauci momenti, ut sunt terrula, & vineola.
 Res si sit alienanda, ut patet

- an sit parvi valoris, attendenda est consuetudo loci.
- 8 Fundus sterilis Ecclesia potest dari in emphyteusim, ut ad culturam reducatur.
- 9 Ecclesia bona possunt etiam alienari intuitu pietatis, ut in alimoniam pauperum, in redemptionem captivorum, & pluribus alijs de causis.
- 10 Episcopi gloria est pauperibus providere, & ignominia sacerdotis est propriu studere divitiis.
- 11 Causa prima concessionis qualiter cesset, aut duret.
- 12 Loca Romana Ecclesia ad cameram Apostolicam devolvuntur.
- 13 Alphonsus Estensis Dux Ferraria petit investituram pro Ducatu Ferraria in aliam personam prorogari.
14. Sanctiones omnes Apostolica irrefragabiliter sunt observanda.
- 15 Papa nemo potest dicere, quare ita facis?
- 16 Papa subjicitur vinculo juramenti, neque ab eo seipsum absolvere potest.
- 17 Papa est solutus legibus, & supra jus positivum dispensare potest.
- 18 Papa, an sine causa à juramento absolvere possit.
- 19 Devolvenda feuda ad Ecclesiam non possunt amplius reinfeudari.
- 20 Prohibita aliquare, censetur etiam prohibitum omne illud, per quod pervenitur ad illam.
- 21 Prohibita alienatione feudi, intelligitur etiam prohibita locatio ad longum tempus.
- 22 Alienatione prohibita, censetur etiam prohibita qualibet ejus species.
- 23 Prohibitio alienandi, quando est geminata, omnia alienatio dicitur omnino rejecta.
- 24 Conatus, quando sufficit ad hoc, ut in penam incurratur.
- 25 Confirmatio Bulla Pij V. de non alienandu bonis ecclesiasticis, facta ab Innocentio IX. & à Clemente VIII.
- 26 Dux Mutina Ducatum Ferraria occupavit, & quare?
- 27 Papa est dispensator ministeriorum Dei, caput Ecclesia, custosque, & administrator ditionum ad Romanam Ecclesiam pertinentium.
- 28 In investituris non comprehensus non succedit in feudo.
- 29 Bona ecclesiastica solita infeudari de jure antiquo post devolutionem alijs in feudum concedebantur, sed hodie hoc jus est correctum.
- 30 Innocentius IX. non solum confirmavit, sed etiam ampliavit dictam constitutionem Pij V.
- 31 Dictiones, eo ipso & ipso jure sunt lata sententia.
- 32 Papa habet utrumque gladium temporalem, & spirituale.
- 33 Defendere seipsum, vim vi repellendo, unicuique, etiam privato gladio temporali, licet.
- 34 Iustum bellum, quod. Militare non est delictum, ibid.
- 35 Petrus Aldobrandinus S. R. E. Cardinalis Legatus de latere pro recuperatione Ducatus Ferraria laudatur.
- 36 Ducatus Ferraria Sedi Apostolica restituitur.
- 37 Episcopi, Abbates, & alij prelati, an feuda ad eorum ecclesias devoluta possint alij infeudare,

- 38 Feuda, quando dependent immediate, & principaliter à camera Apostolica, in casu devolutionis non possunt amplius infeudari.
- 39 Vassalli capientes investituram ab Episcopo, in casu devolutionis reinvestiri non possunt.
- 40 Prælatus in casu devolutionis debet declarare caducitatem feudi, & dominium utile cum directo, Ecclesia esse consolidatum, & tunc mensa Ecclesia incorporatur.
- 41 Reservationes sunt odiosæ, & stricte intelligendæ.
- 42 Prædia feudalia vel emphyteutica, quæ non videntur expresse prohibita per d. constit. Pij V. & Innoc. IX quando devolvuntur, servanda est dispositio extravag. Ambitiosæ & num. seq.
- 43 Dicitio, tunc, extremitatem temporis significat, & num. 3.
- 44 Excommunicati sunt, qui alienant & recipiunt res Ecclesiæ alienatas, & tunc infeudatio devolvitur ad Papam.
- 45 Beneficia per resignationem vacantia conferentes consanguineis, affinibus, & familiaribus resignantium, tam collatores, quàm provisi suspensionis pœnam incurrunt.
- 46 Papa omnia potest, & nulla indiget adjectione.
- 47 Alienationes omnes quæ auctoritate Apostolica ex causa permutationis, vel in emphyteusim admittuntur, qualiter & quibus verbis Ordinarius locorum committantur.
- 48 Clausula, vocatus vocandus, facit executores mistum, unde tenetur citare, & procedere judicialiter.
- 49 Delegatis plures conjunctim in aliqua causa cum clausula: conscientiam vestram onerantes: an subdelegare possint.
- 50 Industria persona electa subdelegari non potest.
- 51 Bona Ecclesiæ donata sunt Dei.
- 52 Ecclesiastica bona usurpantes, & in proprios usus convertentes graves pœnas incurrunt, & num. 67.
- 53 Clerici usurpationi bonorum ecclesiasticorum consentientes gravioribus pœnis plectuntur.
- 54 Paulus Papa II. alienationem bonorum ecclesiasticorum prohibuit, gravibus contra omnes contrasacientes pœnis apposis.
- 55 Inferiores Prælati bona ecclesiarum alienantes, pœnam privationis beneficiorum ipso facto incurrunt & num. 65.
- 56 Bona ecclesiæ male alienata ad ecclesiæ, nullo pretio restituta, revertuntur, & num. 64.
- 57 Alienationes bonorum ecclesiasticorum sine consensu Papæ sunt nullæ.
- 58 Papa est dominus omnium beneficiorum.
- 59 Litteræ: si in evidentem, quibus committantur.
- 60 Dicitio, quorumlibet, est generalis, & omnia comprehendit.
- 61 Bona immobilia, & etiam pretiosa mobilia alienans graves pœnas incurrit.
- 62 Iurare tenentur omnes beneficiarii de bonis Ecclesiæ non alienandis.
- 63 Forma juramenti per Prælatos ecclesiasticos præstandi.
- 64 Beneficia vacantia ob malam suorum bonorum alienationem, cessantibus reservationibus Apostolicis, poterunt ab Ordinariis locorum conferri.

PRÆTER alia, bona Ecclesiastica gaudent privilegiis ita, ut sine exceptione † nullus Episcopus de rebus ecclesiæ, quidquam donare, commutare, vel vendere possit, nisi forte aliquid horum faciat, ut meliora prospiciat, & cum totius cleri tractatur, atque consensu id eligat, quod absque dubio sit ecclesiæ profuturum, quia Episcopus rebus ecclesiæ tanquam commendatis, non tanquam propriis, uti potest, & irrita erit Episcoporum venditio, & commutatio rei ecclesiæ, absque omnium conniventia, & subscriptione clericorum, ut inquit, text. in cap. sine exceptione. 12. q. 2. sed nec sufficit consensus Episcopi, & clericorum, quia c. sine exceptione fuit correctum per extravag. Ambitiosæ, de reb. Eccl. non alie: & alijs constitutionibus, de quibus infra dicitur.

2 An † autem dicta extravagans procedat, & habeat locum in quibuscunque bonis, etiam in feudum vel emphyteusim perpetuam concedi solitis, quod in eventum devolutionis reinfendari, aut de novo in emphyteusim concedi non possint, & in rebus sterilibus, ac modici valoris, est distinguendum.

3 Primò quia, aut causa † concessionis aliàs facta adhuc durat, aut non. Si adhuc durat, ut, si quando Rector in evidentem ecclesiæ utilitatem dedit prædium sterile laico, qui habebat aquam propriam, & particularem, cum qua irrigando prædium maximam fœni quantitatem percipiebat, in casu devolutionis poterit de novo concedi domino illius aquæ, sine aliqua juris solennitate, si cessante aqua prædium ad pristinam sterilitatem foret reversurum; quia tunc durat prima causa concessionis, & in his terminis procedit text. in cap. 2.

de seu. & ibi Abb. an. n. 1, ut declarat Abb. Panor. in c. ut super nu: 11, vers. ego crederem de reb. Eccl. non alie. quem sequitur Rebuff. in comp. alie. rer. eccl. nu. 33, & Red. in q. 12. n. 55. & 56. eo cit. & in eisdem terminis procedit limitatio posita in extrav. Ambitiosæ: præterquam de reb. & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis; quia licet res semel effecta alienabilis, semper duret, alienabilis, ut in l. pater. §. quindecim. de leg. 3. Bar. in l. 1. n. 8. C. de imp. lucr. deserv. l. 10. & ibi Rebuff. n. 10, Cyn. in l. si. in prin. C. qui cau. rest. in integ. non est neceß. & Red. cap. 12. n. 51. & 52, hoc procedit, alio non superveniente de novo, sed per dictam extravag. Ambitiosæ. in rebus Ecclesiasticis fuit jus antiquum correctum, quod etiam in bonis solitis alienari, tunc in evidentem ecclesiæ utilitatem. Et si cesset prima causa concessionis, cessat etiam causa illius renovationis, c. cū cessante. de appella. cū alijs per Tirag. congestus in tract. c. ff. cau. par. 1. limit. 22, n. 1, & Rot. in nov. par. 1, dec. 360, n. 7. & 8.

Si verò cessat prima causa concessionis, ut, si fuit datum prædium sterile, ut ad culturam reduceretur, si illa res postea ad ecclesiam revertatur, prima causa concessionis cessat, & prædium devolutum sine nova causa alienari non potest. Abb. in d. c. ut super eo: n. 11, & Redo. dicto c. 12, n. 57, & 58. & extravag. Ambitiosæ, ubi limitat prohibitionem, præterquam in casibus à jure permixtis, ac de rebus, & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, sequitur; & tunc cū ecclesiarum evidentium utilitate, quæ utilitas, advenienti casu novæ concessionis, tunc est attendenda, quia dictio, tunc, extremitatē temporis significat. l. 4. §. 1, juncta gloss. in ver. tunc, & ibi Bart. ff. de

condit. & demonstra. & in l. lecta. nu. 7. ff. si ser. pet. Dec. cons. 89. nu. 3. & cons. 523. n. 4. & Paris. cons. 26. num. 9. volum. 2. & sic tempus elapsum primæ concessionis. glo. in clem. 1. in verb. extunc. de jur. patr. & Abb. in cap. pastoralis. num. 3. de except.

4 Secundo quod ad bona ¶ exigui valoris videtur, quod nec illa bona immobilia ecclesie donari, commutari, vel vendi possint. ut est text. in dicto capit. sine exceptione fere per totum. 12. questione secunda. capit. casellas 10 questione secunda, super quo formatur regula, præsertim instantibus verbis generalibus, quibus Leo Papa ibi usus fuit, videlicet sine exceptione decernimus, ne quis Episcopus de rebus ecclesie suæ quidquam donare, &c. quod nulla bona ecclesie, etiam pauci valoris, alienari possint, cum verbum, quidquam, ibi positum sit generale. quod nihil excipit gl. in extrav. com. cap. unic. ne sed. vac. aliq. innov. in verb. & si quidquam. & Joann. venit enim Princeps mundi hujus, & in me non habet quidquam cap. 14. in fin. confirmatur dicta regula, quia quicumque ¶ Episcoporum, presbyterorum, aut diaconorum oblitus Dei, & decreti prohibitivi immemor, in constitutum committentes prædium ecclesie magnum, vel exiguum, vel quidquam de jure ecclesie alienare tentaverit, & donator, & alienator, & venditor honoris sui amissione est multandus cap. quicumque. il. 1. 16. quest. 4. Rebuff. in comp. alien. rer. Eccles. numer. 58. & 59. Redo. de reb. eccles. non alienan. quest. 13. numer. 1. & 2.

6 Fallit tamen dicta regula, primo in bonis ¶ immobilibus parvi momenti, ut sunt terrulæ, & vineolæ. cap. terrulas. 12. qu. 2. & ibi Præpos. & Arch. & hic est unus ex

casibus à jure permittis à Paulo II. in d. extravag. Ambitiosæ, exceptus. & propterea si Episcopus alienat rem minimam, pœnam non incurrit, quia ista modica sunt exempta ab omni solemnitate, & juris dispositione, ut in d. cap. terrulas. Abb. in cap. ut super per illum textum. numero 14. de reb. Eccl. non alienan & Red. d. quest. 13. nu. 11. & 17. eod. tit. & rem minimam judicandam puto juxta ¶ mentem provincialium, & synodaliū decretorum cujusque patriæ, cum in his attendatur loci consuetudo. cap. ceterum. & ibi Abb. nu. 4. de donat. & Red. in d. qu. 13. nu. 15.

8 Secundo terra ecclesie ¶ sterilis potest in emphyteusum concedi ei, cujus studio reducatur ad culturam cap. ea enim. §. perpetua quoque 10. quest. 2. cap. ad aures & ibi Abb. num. 1. de reb. eccles. non alien. & postmodum ad culturam redactæ hæredi eorum, à quibus suo, vel parentum suorum labore constitit esse ad culturam redactas, in casum devolutionis poterunt jure ad censum concedi, habita ratione utilitatis, quæ tempore renovationis investituræ faciendæ percipi possit, ut in d. c. ad aures. & ibi gloss. in verb. tunc. & Abb. nu. 4. cum aliis supra, & in dicta decis. 360. num. 7. allegatis.

9 Tertio pietatis ¶ intuitu. gloss. in cap. 1. 12. quest. 2. quia aurum habet Ecclesia, non ut servet, sed ut erogat, & subveniat in necessitatibus: aurum Sacramenta non quærunt, neque auro placent, auro non emuntur, ornatus sacrorum est redemptio captivorum, & vera illa sunt vasa prætiola, quæ redimunt animas à morte: ille verus thesaurus est Domini, qui operatur, quod sanguis ejus est operatus, & nemo potest dicere, cur pauper

vivit? nemo potest queri, quia captivi redempti sunt, nemo potest accusare, quia templum Dei est ædificatum, vel cœmeterium ampliatur, quia in alimonia pauperum, redemptione captivorum, ædificatione templi, vel augmentatione cœmeterii, possunt bona Ecclesiæ alienari. *cap. sacrorum & cap. aurum.* & ibi gloss in *ver. in his d. q. 2. Fed de Sen. cons. 224. num. 5.* Et gloria Episcopi est pauperibus providere, ignominia sacerdotis est propriis studere divitiis. *cap. gloria* † Episcopi *ead. q. 2.* & pluribus aliis de causis possunt bona ecclesiastica certo modo & in subsidium, quando necessitati aliter succurri non potest, alienari, de quibus per Rebuff. in suo *compend. alien. rer. eccl. a num. 25. usque ad num. 34.* & per Red. *q. 11. 12. 13. 19. 20. & 21. eod. tit.*

II

Et, quoniam dominia † civitatum, & castrorum S. R. E. propter custodiam, & præsidium in eis maxima cum impensa¹² manutendendum magis damnosa, quam utilia, quandoque dicebantur, propterea, adhibitis solemnitatibus juris, plura in feudum fuerant concessa, quæ, si tractu temporis ad Ecclesiam devolvebantur, iterum de novo aliis sine solemnitate concedebantur, quia eadem causa prima durare videbatur, & ultima investitura non judicabatur nova alienatio, sed prioris infeudationis continuatio *cap. consuluit. de iude. & Sarrac.* & ibi Abb. *num. 1. Felyn. inc. cum accessissent. n. 33. de cons. & Red. de reb. eccl. non alien. q. 12. num. 59.* Sed, cum postea experientia docuerit, nonnullos nimium ambitiosos, & dominandi cupidos

sub variis prætextibus, coloribus, & eausis sæpe etiam falsis, aliquibus Romanis Pontificibus, suggestionibus, & insinuationibus suis conatos esse ostendere, & persuadere, magis utile, & expediens Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & Sedi Apostolicæ fuisse, si aliquæ civitates, terræ, oppida, castra, arces, & loca, ad jus, & proprietatem ejusdem Sedis pertinentia, in feudum, gubernium, Vicariatum, Ducatum, aut quemvis alium titulum perpetuum, vel ad tertiam generationem, seu ad vitam, aut aliàs ad longum tempus concederentur, vel etiam ex eo, quod aliàs in feudum data, aut quovis alio titulo hujusmodi alienata fuissent, & ad sedem præfatam devoluta, vel devolvenda, de jure iterum infeudari, & alienari non posse, & debere, atque inde nonnullas alienationes, infeudationes, & concessiones à Sede Apostolica emanasse, ex quibus illa non mediocrem diminutionem patrimonii, & existimationis recepit;

Pius V. motu † proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, atque de S. R. E. Cardinalium in consistorio secreto consilio, & unanimi assensu, qui etiam jurarunt constitutioni non contravenire, nec Pontificibus alienationes contra suam constitutionem attentantibus consentire, & absolutiones à juramento prædicto non petere, nec acceptare, sua perpetuò valitura constitutione deerevit, & declaravit, civitates, & loca præfata hæcenus in feudum, aut quemvis alienationis titulum dari solita, vel consuetata ad Sedem prædictam quomodolibet devoluta, & pro tempore devolvenda, absque alia ulteriori declaratione, & illorum possessionis apprehensione, eo ipso Sedi,

Sedi, & camera Apostolicæ incorporata, ac ad jus, proprietatem, & dominium pristinum, ac possessionem rediisse censei, perinde ac, si per 40. annos & ultra civitates, & loca præfata, ab eadem Sede immediate possessa, & nunquam in feudum, aut alium titulum concessa fuissent; Statuitque, & decrevit, quod omnes, & singulæ, tam communitates, & universitates, quàm cives, & incolæ civitatum, terrarum, & locorum præfatorum, alæque quæcunque personæ, tam ecclesiasticæ, quàm seculares cujusvis dignitatis, & ordinis etiã Episcopalis, vel majoris existentes, ac S. R. E. Cardinales, tam publice in consiliis civitatum, & locorum præfatorum, quàm privatim alibi in quibusvis locis, etiam si civitatum, & terrarum earundem Gubernatores, aut Sedis Apostolicæ Legati, vel Prolegati existerent, tractantes, consulentes, aut alia verba facientes de infeudationibus, & alienationib⁹, de civitatibus, & locis prædictis immediatè ad Sedem prædictam spectantibus, & pertinentibus, etiam devolutis, etiam in feudum communiter, & pluries dari solitis, etiam ex causa permutacionis, vel sub annuo censu, aut canone, seu aliâ quomodolibet, etiam contemplatione meritorum erga Sedem præfatam, aut sub prætextu necessitatis, vel evidenter utilitatis faciendis, seu de postulandis ac eodem Pio, & Sede prædicta, quibusvis personis cujusvis dignitatis, status, gradus, etiam eidem, & successoribus suis secundum carnem conjunctis, etiam S. R. E. Cardinalibus, aut quavis alia temporalis, vel ecclesiastica dignitate fungentibus, in Duces, Vicarios, Gubernatores, seu quemvis alium titulum, ad vitam, vel in perpetuum, vel longum tempus, aut etiam ad Sedis Apo-

stolicæ beneplacitum, civitatum, & locorum prædictorum, & propterea de eligendis oratoribus ad ipsum; & successores suos super præmissis, vel illorum occasione mittendis proponentes, tam ipsi, quàm oratores tale munus recipientes, aut alii quicumque alienationes hujusmodi Rom. Pont. pro tempore existenti, per se, vel per aliû, seu alios in annuantes, vel suadentes, eo ipso sententiam excommunicationis incurrere voluit, à qua, nisi ab ipso Pontifice, præterquam in mortis articulo, absolvi non possent.

Et insuper S. R. E. & Sedis Apostolicæ prædictæ rebelles, etiam in primo capite læsæ Majestatis, & proditores civitatum, & locorum prædictorum, ac bona eorum fisco, & camera Apostolicæ ipso jure devoluta, & incorporata esse & censei, omnibusq; ecclesiis, monasteriis, & aliis per eos quomodolibet obtentis beneficiis ecclesiasticis eo ipso privatos, & ad illa, & alia in posterum obunenda inhabiles existere, neque ad civitates, & loca prædicta ullo unquam tempore remitti posse, & si aliquando eos reintegrare contingeret, nihilominus infames remanere, illisque bonorum, & dignitatû portas perpetuò claudi statuit, & decrevit. Voluitque per futuros pro tempore Cardinales in assumptione pilei, de dicta constitutione, quantum in eis erit, observanda, illiq; non contravenièdo, nec Pontificibus contravenire volentibus consentièdo, ac absolutione à juramento præstito non petenda, juramentum præstari debere. Et, occurrente Sedis Apostolicæ vacatione, in conclavi, quod Cardinales de inviolabiter dicta constitutione observanda, per quemlibet eorum qui in Ro. Pontificem eligeretur: & postmodum idem ad Summi Pontificatus fastigium assumptus,

assumptus, post ejus assumptionem, hoc ipsum promittere, ac jurare, & deinde post coronationem suam promissionem, & juramentum hujusmodi, per litteras suas speciales dictæ constitutionis confirmatorias reiterari debere mandavit, ut in eadem constitutione, sub dat. Rome Anno. 1567. quarto Kalend. Aprilis. in Bull. Rom. c. 35. quæ postea fuit à Gregorio XIII. ut in eodem Bull. cap. 1. & per Sixtum V. etiam in d. Bull. trio. cap. 1. confirmata, & innovata.

23 Verùm, quia Dux † Alphonsus Estensis, qui Ducatum Ferrariæ à Sede Apostolica in feudum obtinebat, & liberis carebat, de Anno 1590. mense Augusti ad Gregorium Papam Decimumquartum accessit, à quo supplex petijt, investituram in ejus personam factam, in aliam personam ejusdem familiæ in eadem investitura non comprehensam prorogari, cum causa esset ardua. Gregorius Pontifex verba fecit in consistorio secreto, ut moris est cum sacro collegio Cardinalium, in quo exposuit requisitionem ejusdem Ducis, aperiendo desiderium suum fore, Ducis petitioni annuere, si ei jure medio sine juriurandi, & dictæ constitutionis violatione liceret. Aiebat enim jure ordinario, non autem de potestatis plenitudine investituram in aliam personam, si id jure fieri posset velle prorogare. Et licet quidquid
14 Romana Ecclesia † statuit, vel ordinat perpetuò, & irrefragabiliter ab omnibus debeat observari c. sic omnes. cap. enim verò. 19. dist. cap. quæ ad perpetuam. & c. nulli fas. 25 qu. 1. nihilominus de plenitudine potestatis in aliam personam investituram extendere potuisset, cum Papæ † nemo dicere possit, cur ita facis? cap. quamvis juncta

gloss. ibi. Deo, vel Papa. de pæn. dist. 3. cap. si quis suadente, in fin. & cap. nemini 17. qu. 4. Inn. in cap. dudum. il. 2. num. 16. de elec. & Abb. in cap. extirpanda. in repet. §. qui verò. nu. 44. de preb. Nec fuissent impedimento juramenta per Papam præstita in promotione ad Cardinalatum, in conclavi, & post illius assumptionem ad Pontificatum, ad præscriptam dictæ constitutionis formam, quia † quamvis Papa subiciatur vinculo iuramenti. Abb. in c. 1. nu. 7. de confit. & ibi Felyn. n. 33. & dubitetur an seipsum possit absolvere ex allegatis per Felyn. ibi versic. & graviter alteri tamen, qui ipsum absolveret, facultatem absolventi committere potuisset, ut tenet Abb. & Felyn. locis supracitatis, quia Papa † est solutus legibus, & supra jus positivum dispensare potest Abb. in dist. repetit. §. qui verò n. 44. & Felyn. in dicto c. 1. nu. 34. de constitut. & idem Abbas in c. per venerabilem. nu. 22. vers. constat autem, qui sit sint legitimi dummodo subsit legitima causa, quia † sine causa neminem à juramento absolvere potest. Innocent. in cap. cum inter. in fin. de renunc. & ibi Abbas numer. 9. nec seipsum idem Abb. in cap. proposuit. numer. 13. de concess. preb.

Propterea Papa Cardinales prosequenti Consistorio monuit, ut quilibet se pararet pro voto suo explanando, in quo consistorio difficultas restricta fuit, an casus, de quo quærebatur, esset comprehensus in constitutione Pij Quinti, qua prohibentur, feuda Sanctæ Romanæ Ecclesiæ devoluta, & pro tempore devolvenda de novo infeudari posse: Deducebatur, feudum hæcenus non devolutum, & ideo, casum non dum advenisse nec obstare constitutionem, quoniam investituræ
ad

ad aliam personam exeundi, & proroga-
 ri posset, cum casus huiusmodi non lega-
 tur comprehensus, quo stante, videba-
 tur potius quædam continuatio, quàm
 investituræ renovatio, ut per Red. dicta
 quest. 12, num. 59, cum alijs supra allegatis,
 & cum illa constitutio sit pœnalis, non
 posse extendi ad casum non expressum,
 cap. odia, de regul. jur. cum vulgat. ita quòd
 dicta prorogatio potius ad cautelam re-
 quirebatur, ut removerentur omnes dif-
 ficultates, ac in utilitatem Sanctæ Sedis
 Apostolicæ, cui maxima auri quantitas
 pro huiusmodi propagatione, seu ex-
 tensione in aliam personam fuerat obla-
 ta, quàm ad necessitatem, cum proro-
 gationem peterat in personam Ducis
 Mutinæ proximioris agnati, quæ vi ver-
 borum antecedentis investituræ diceba-
 tur esse comprehensa, ac propterea de
 jure reinvestiri posse ex alijs deductis
 pro eodem feudo Ducatus Ferrariæ, per
 Ruin. in cons. 35, num. 32, & 33. ac ferè per
 eorum volum. 1. Unde visa, ac maturè con-
 sideratâ dicta constitutione, non solum
 per quamplures Sanctæ Romanæ Eccle-
 siæ Cardinales, sed etiam per sacræ Rotæ
 Auditores communi voto, tam in con-
 sistorio per Cardinales, quàm in Rota
 per eosdem Auditores, fuit decisum, ca-
 sum comprehensum, & sine dicta con-
 stitutionis derogatione, nec prorogatio-
 nem, nec novam investituram, aut quid
 aliud concedi posse, quia licet casus iste
 prorogationis in alterius personam non
 fuisset specialiter comprehensus, erat
 tamen comprehensus casus proximæ fu-
 turæ devolutionis per mortem Ducis
 Alphonsi in senili ætate constituti; quia
 dicta prorogatio tendebat ad impedi-

dam ꝛ devolutionem de proximo faci-
 endam, & cum devolvenda infeudari
 non possent, nec poterat concedi proro-
 gatio in præjudicium devolutionis, quia,
 aliquo ꝛ prohibito intelligitur prohibi-
 tum omne illud, quod contra prohibi-
 tionem sequi potest, cap. unic. in fin. de in-
 vest. de re. al. fac. Bald. in l. quoties, 1, nu-
 1, C. de fideicomm. Cravett. cons. 170, num.
 9. Corne. cons. 71, num. 3, vers. & quia pro-
 hibitio, vol. 1. Nam prohibita ꝛ alienatio-
 ne feudi, intelligitur etiam prohibita lo-
 catio ad longum tempus, Ruin. cons. 148,
 num. 11. Et prohibita ꝛ alienatione, quæ-
 libet ejus species censetur prohibita. An-
 charan. cons. 105, volum. 2. Vulpel. cons.
 117, num. 3. consil. 64, num. 7. & Malcard.
 conclus. 1242, num. 94, 95, 96. & num. 105,
 de probat. & quòd investitura non possit
 prorogari ad alias personas, per quas
 bona ad Ecclesiam tardiùs revertantur,
 consuluit, Simon de Præ. consil. 45, nu-
 mer. 17. quem sequitur Borgn. Caval. de-
 cis. 31, num. 352, part. 2.

Nam voluntas prohibentis colligitur
 ex verbis ejusdem constitutionis, quibus
 non solum, ut omnis alienationum fa-
 ciendarum occasio penitus aboleretur,
 verbis generalibus, providit, sed etiam
 gravissimas pœnas statuit contra tractan-
 tes, consulentes, & aliàs verba facientes
 de infeudationibus, & alienationibus ci-
 vitatum, & locorum immediatè Sedi A-
 postolicæ spectantium, cum juramen-
 tis, aliisque clausulis, & conditionibus
 amplissimis, & insolitis, ex quibus ꝛ om-
 nis alienatio prohibita intelligitur, autn.
 de alienan. & emphyt. S. sanctissimas,
 col. 9, Menoch, cons. 95, num. 124. Ce-
 phal. consilio 153, num. 32. Ruin. consilio

294
 133, num. 7. & Mascard. *ead. conclus.* 1242, num. 86, & 87. Et tractantes, & consultants, ac suadentes pœnas constitutionis incurrunt etiam effectu non sequenti, quia hoc casu solus $\dagger$ conatus sine effectu sufficit ad incurrendam pœnam, *l. si quis non dicam rapere, C. de Episcop. & Cleric. quæ est canonizata, & posita in cap. 7, de pœnitent. distinct. 1. ubi plura sequuntur, cap. 1. & ibi gloss. 1. ubi etiam Abb. ante num. 1, versic. nunc primò, de presump. & Felyn. in tract. quando conat. puniat. num. 1. præsertim attentâ dictione, ipso facto, quæ est latæ sententiæ, cap. felicius, §. si que verò, de pœnit. in 6.*

Gregorio XIV. vitâ functo, Innoc. IX. ad $\dagger$ tollendum omne dubium de eorundem S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu, declaravit, eadem constitutione prohibitum fuisse, & prohiberi omnem, & quamcunque infeudationem, ac alienationem civitatum, terrarum, oppidorum, & locorum Sedi Apostolicæ, tam mediatè, quàm immediatè subjectorum, non solum ne fiat, neve attententur post eorum devolutionem, sed etiam antequam devolvantur, ac omnem, & quamcunque in perpetuum, vel ad tempus prorogationem, ac extensionem, infeudationem, investituram, & concessionem de dictis civitatibus, terris, oppidis, & locis nondum finitarum, ipsorumque incorporationem, quoad effectum impediendæ infeudationis, alienationis, prorogationis, & extensionis hujusmodi, non à die eorum devolutionis, sed à die ipsius constitutionis, etiam antequam illa devolvatur, ipso jure cum omnibus clausulis, & decretis in prædicta constitutione contentis, Cæmeræ, &

Sedi Apostolicæ factam censeri, adjecto etiam decreto, & declaratione, ut promissio, & juramentum præstitum, & præstandum de servanda eadem Pii prædecessoris prædicti constitutione, per ipsum Inn. & successores suos Rom. Pont. ac prædictos S. R. E. Cardinales intelligatur de ipsa Pii V. constitutione per eum, ut supra, declarata, & secundum hujusmodi declarationem eandem constitutionem ad unguem, & inviolabiliter observari oportere, ac debere, sicuti se servaturum esse promisit, ac sanctæ, & solemnini more juravit, prout in eisdem Innoc. sub dat. pridie non. Novembris expeditis literis continetur. Quas eodem Innoc. vitâ functo, Clemens VIII. in omnibus comprobavit, confirmavit, & innovavit, easque firmiter, & inviolatè, ac juxta declarationem prædictam se firmiter servaturum promisit, & juravit, atque per eos, ad quos spectat, pariter perpetuò observari præcepit, & mandavit, ut in suis sub dat. Romæ anno Incarnationis Dom. 1592. 16. Kal. Martii, Pontificatus sui anno primo literis desuper expeditis.

26 Alphonso duce mortuo, $\dagger$ Cæsar Estensis Dux Mutinæ proximior Alphonso genatus, civitatem, Ducatum que Ferrariæ, & alias civitates, terras, castra, & loca ejusdem ducatus cum omnibus eorundem territoriiis, jurisdictionibus, fortalitiis, membris, pertinentiis, & juribus prædictis statim occupavit possessione apprehendendo, militibus, & aliis necessariis muniendo. 27 Papa verò, qui Christi nomine $\dagger$ ministrat, ut declaratur verbis Apostoli dicentis, *Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores ministeriorum Dei.*

7. ad Cerinth. cap. 4, 2. ad eisdem cap. 6. Et est caput Ecclesie, cap. non decet, 12, & cap. sacrosanctam, 22, distin. ac ditionum ad Romanam Ecclesiam pertinentium cultos, & administrator à Deo est constitutus, 1, ad Corinth. d. cap. 4. & Abb. in capitulo constitutus, num. 9, de re script. cum linea finita per mortem Alphonsi sine liberis, & descendantibus civitatis & Ducatus Ferrariz, illiusque Comitatus, ac aliarum civitates, & terrarum alias eidem, & suis prædecessoribus à Rom. Pont. in feudum concessæ, ad Romanam Ecclesiam, Sedemque, & Cameram Apostolicam, tam ex dictæ Constitutionis forma, & tenore, quam juris communis dispositione forent reversa, ac legitimè devoluta, & Cæsar Dux Mutinæ non esset in investituris comprehensus; quapropter non succedit, cap. unic. §. filia, in fin. de success. feud. cap. unic. in fine, de feud. march. & cap. unic. §. si enim Titij, de success. frat. civitatem, & Ducatum prædictum cum suis pertinentiis recuperavit, ut inferius dicitur.

29. Quamvis enim regulariter de jure bona Eccles. solita infeudari, postquam erant ad ipsam Ecclesiam reversa, aliis in feudum concedi possent, cap. 1, de ijs, qui feud. dar. poss. in principio, etiam sine aliqua solemnitate, Abb. in cap. ut super, num. 11, de reb. Eccles. non alien. & Clar. in §. feudum, qu. 13. vers. item quæro, lib. 4.

Hodie tamen jus hoc est correctum, 31 quod ad civitates, castra, terras, oppida, & loca Sedi Apostolicæ, tam mediata, quam immediata subiecta, quæ devoluta, & pro tempore devolvenda, absque alia ulteriori declaratione, & illorum

possessionis apprehensione eo ipso Sedi, & Cameræ Apostolicæ incorporata, ac ad jus, proprietatem, & dominium pristinum, ac possessionem rediisse censentur; perinde ac, si per quadraginta annos, & ultra, civitates, & loca prædicta à Sede Apostolica immediate possessa, & nunquam in feudum, aut alium titulum concessa fuissent, ut in eadem Constituit. Pii V. ibi, hac nostra perpetua valitura, juncta declaratione Innocentij post princip. eadem constitutione, ibi, prohibitam fuisse, & prohiberi, omnem, & quamcunque infeudationem, ac alienationem civitatum, terrarum, oppidorum, & locorum Sedi Apostolicæ, tam mediata, quam immediata subiectorum, non solum ne fiat, neve attentetur post eorum devolutionem, sed etiam antequam devolvantur, ac omnem, & quamcunque in perpetuum, vel ad tempus, prorogationem, ac extensionem infeudationum, investiturarum, & concessionum, de dictis civitatibus, terris, oppidis, & locis nondum finitarum, ipsorumque incorporationem, quod ad effectum impediendæ infeudationis, alienationis, prorogationis, & extensionis hujusmodi, non à die eorum devolutionis, sed à die ipsius constitutionis, etiam antequam illa devolvantur, ipso jure cum omnibus clausulis, & decretis in prædicta constitutione contentis, Cameræ, & Sedi Apostolicæ factam censeri.

Et dictiones, de eo ipso, & ipso jure, ibi appositæ, sunt latæ sententiæ, l. fin. §. fin. verò postquam, C. de jur. deliber. cap. seclis, §. si qua verò, de penit. in 6. Et, quia Dux Mutinæ civitatem, & alia fortalitia ejusdem Ducatus militibus,

& armis muniverat, deventum fuit ad arma.

- 32 Nam Papa ꝑ utrumque gladium habet, spirituale, & temporale, *Luc. cap. 22. Paul. 1. Corinth. cap. 6, cap. 1, S. in; hac, de major. & obed. in extravag. com. Berlat. cons. 124, num. 63, lib. 1. & post Archid. in cap. quoniam, 10, dist. Bald. in l. cum multa, num. 2, C. de bon. qualib. ubi, quòd Constantinus in resignatione regaliū resignavit beato Sylvestro gladium, ostendens non legitime se habuisse, cum ab Ecclesia non receperit; Papæ enim, & temporali gladio vim vi repellere, & injustis armis, ꝑ iusta Romanæ Ecclesiæ arma opponere licuit, cum gladio temporali ad propriam defensionem unicuique, etiam privato, liceat uti, *gloss. fin. in cap. dilecto, in fine. & ibi Jo. Andr. Dam. & Franc. de sentent. excomm. in 6. Et propterea Papa validum, tum peditum, tum equitum exercitum in statu ecclesiastico constari, & apparari iussit, ac fecit, quia bellum ꝑ iustum in vasorem propulsando, & bona occupata repetendo, ei indicere, & facere licebat, cap. iustum, 23, quest. 3. Abb. in cap. excommunicamus, 1, num. 8, de heret. & Navarr. in cap. contrarium, num. 4, de penit. dist. 5, tom. 1. Iusta enim bellandi causa cum Principis auctoritate, & intentione, seu animo, & modo rectè bellandi iustum bellum efficit, & militare non est delictum, *Luc. cap. 3, vers. & ait illis, cap. militare, 23, quest. 1. & Navarr. d. cap. contrarium, num. 3, & s.***

Papa autem, ut Pii pastoris officium, & paternam curam in omnibus partibus integrè geret, cum primò armis ecclesiasticis, nempe censuris in executionem

sententiæ pro dicti Ducatus recuperatione usus fuisset; ac demum paratum exercitum haberet, ut quantum fieri posset, sanguinis effusioni parceretur, Petrum ꝑ Aldobrandinum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem ex fratre nepotem, Legatum de latere cum dicto exercitu misit, cuius opera, ingenii, ac virtutis præstantia, dux Mutinæ, ut bonum decet Principem, juri acquievit, eidemque Camera, & Sedi Apostolicæ ꝑ Ducatum Ferrariæ restituit, armis depositis sine aliqua sanguinis effusione.

Et, cum ex præmissis proculdubio constet, civitates, castra, & terras Sedi Apostolicæ immediatè subjectas, per devolutionem eidem Camera Apostolicæ incorporari, ut in causa ejusdem feudi Ducatus Ferrariæ de anno 1596. fuit per Papam sententiarum constitutionibus, & juribus supra allegatis, quæri potest, quid juris in devolutionibus, ꝑ terrarum, castrorum, ac locorum, mensarum Episcopaliū, & Abbatialiū, pro quibus ab Episcopis, & Abbatibus, aliisque Prælatibus, solent utiles domini in feudari. Et videtur, quòd Prælati feuda ad eorum Ecclesias devoluta possint aliis infeudare in tribus casibus.

Primò, decedente vasallo sine descendentibus, & feudo devoluto.

Secundò, filium, vel consanguineum alienantis ejusdem feudi consortem.

Tertiò, feudum alienatum, quòd Prælati facile recuperare non potest, alicui laico in feudum concedere, qui, & illud recuperet, & in feudum ab Ecclesia recognoscat, ut text. in d. cap. 2, de feudis, & ibi Abb. num. 3. etiam non obstante juramento, quòd à Prælatibus præstatum

statu de non alienando, inconsulto Romano Pontifice, quia non videtur nova alienatio, ex quo à principio fuit sancitum, ut illa bona darentur in feudum, ut ibi per Abb. eodem num. 2. & quia feuda non possunt dici de mensa, cum alius percipiat fructus, & habeat utile dominium, directo penes Prælatum remanente, & de novo ad Ecclesiam reversis, est permessa nova infeudatio. Innocent. in cap. super, post med: de reb. Eccles. non alienan. & gloss. in Clement. unic. in ver. ad mensam, de excess. pral. & ibi Abb. num. 12. quæ tamen jura fuerunt correctæ in pluribus, tam per extravag. Ambitiosa, de reb. Eccles. non alienan. q. à vi per dictam constitutionem Pii V. & confirmationem Innocent. IX. de quibus

38 supra: quia, aut illa feuda † dependent immediatè, & principaliter à Camera Apostolica, à qua feudatarii fuerunt investiti, & tunc in casu devolutionis, absque ulteriori declaratione, & illorum possessionis apprehensione sunt eo ipso Sedi, & Camera Apostolicæ incorporata, ac ad jus, & dominium pristinum, & possessionem reversa, ut sunt verba expressa ejusdem Constitutionis Pii V. & Innocent. IX. de quorum potestate non est ambigendum; quia Papa est omnium bonorum ecclesiasticorum summus administrator. Innocent. in cap. non erit, de sentent. excomm. Abb. in cap. constitutus, num. 13, de relig. dom. & Navarr. de spol. cler. §. 9, num. 2, cum aliis citatis supra, paulo post prinè.

39 Aut vasalli non capiunt † investituram à Sede Apostolica, sed ab Episcopo, & eo casu, aut devolvuntur terræ, castra, oppida, vel loca etiam mediatè Sedi A-

postolicæ subiecta, & tunc etiam, quòd meventur à directo dominio mensarum Episcopaliū, Abbatialium, aut aliarum Ecclesiarum, & quòd decedentes consueti fuerint infeudari à Prælatis earundem Ecclesiarum, quòd de sic devolutis non possent novo feudum disponere per declarationem, & ampliacionem ejusdem Innoc. IX. ibi, prohibitam fuisse, & prohiberi omnem, & quamcunque infeudacionem, ac alienacionem civitatum, terrarum, oppidorum, & locorum Sedi Apostolicæ, tam mediatè, quàm immediatè subiectorum, & si de illis in feudum, aut aliàs quomodolibet disponunt investitura, & dispositionem tanquam contra formam, & dispositionem dictarum constitutionum facta, sunt ipso jure nullæ, ut in d. extravag. Ambitiosa. §. si quis autem.

40 Potest tamen Prælatus hoc casu † declarare caducitatem, & dominium utile cum directo Ecclesiæ esse consolidatum, quæ declaratio requiritur, cum res feudalis intelligatur reverti, etiam ob aliquod maleficium commissum, si dominus voluerit, & declaraverit, & non aliàs, gloss. in l. 2. & ibi Bar. ff. si ager velial. vel emphyt. & Jus. post Abb. Sal. Jo. de Imol. & Alexand. quos citat in l. 2, c. de jur. emphyt. num. 6, 8. & 9. & tunc mensæ Ecclesiæ acquiritur, & incorporatur. Nec Camera & Sedi Apostolicæ devolvitur infeudatio, cui per dictas constitutiones in eventum devolutionis non repetiuntur feuda reservata, nec præsumitur, quia reservationes † sunt odiosæ, & strictè intelligendæ, gloss. in cap. presenti, in ver. finitur, post medium, de off. leg. in 6. Cassad. decis. 30

num. 5, de reserv. & Rota decis. 1, de prob. in antiquior.

- 42 Aut devolvuntur ꝑ prædia feudalia, vel emphyteutica, seu aliqua pars castri, vel jurisdictionis, quæ non videntur expressè prohibita per dictas Constitutiones Pii V. & Innocent. IX. & tunc servanda est dispositio extravag. *Ambitiosa*, de reb. Eccl. non alien. & eo casu si Prælati consanguineos, aut alias personas sibi bene vilas pro eodem canone, seu etiam cum aliquo augmento ejusdem canonis, vel servitutis Episcopo præstandæ, vult investire, non tenet investitura, nisi tunc fiat, cum Ecclesiam evidenti utilitate, ita quòd, si Ecclesia tempore devolutionis percipere potuisset centum ducatos annuos, dentur centum, & ultra, non autem, si à defuncto ultimo investito percipiebat ducatum u-
 43 duo ducati, quia illa dictio, ꝑ tunc, extremitatem temporis significat, l. 3, §. 1. juncta gloss. in ver. tunc, & ibi Bart. ff. de cond. & demonstr. Paris. conf. 26, num. 9, 47 volum. 2, cum aliis supra num. 3, allegatis. Et nisi constet de evidenti utilitate Ecclesie, habito respectu ad tempus infeudationis, infeudatio omninò nullius redditur roboris, vel momenti, ut in eadem extravag. *Ambitiosa*, §. si quis autem.
- 44 Et contrafacientes tam ꝑ qui alienat, quàm is, qui alienatas res, & bona recipit, sententiam excommunicationis incurrunt, ut ibi versic. & tam qui alienat, & Conc. Trident. cap. 11, sess. 22, de reformat. ac præterea infeudatio devolvi-
 48 tur ad Papam, arg. tex. in extravag. Pii V. in Bull. cap. 58, ubi conferentes

beneficia ꝑ per resignationem vacantibus consanguineis, affinis, & familiaribus resignantibus, tam collatores, quàm provisi in eo, in quo delinquant, puniuntur, quia à jure conferendi suspensionis penam incurrunt, donec remissionem à Romano Pontifice meruerint obtinere, & taliter provisi titulo carent. Et cum semel, & nulliter infeudaverint, sunt eorum officio functi, & jus infeudandi devolvitur ad Sedem Apostolicam, quæ castra solet Cameræ, & Sedi Apostolicæ incorporare, & jurisdictiones cum aliis consortibus indivisas, & prædia feudalia aliis consuevit infeudare, ut de feudo Tegliolarum, Rovati, & Maretii, aliorumque locorum. Papien. & Astens. diocesi. tempore Papæ Gregorii XIII. & etiam postea factum fuit, & facere potest, cum Papa in his ꝑ omnia possit, & habet plenitudinem potestatis, ita quòd nulla indigeat adjectione, cap. si omnia, §. quest. 1, cap. bene quidem. 26, dist. & Butsat. conf. 124, num. 63, lib. 8.

Propterea, ut in indemnitati ꝑ Ecclesie consulatur, alienationes omnes, quæ auctoritate Apostolica ex causa permutationis, vel in emphyteusim admittuntur, Ordinariis locorum, & uni ex dignitatibus in cathedrali Ecclesia constitutis, qui, vocatis vocandis, conjunctim procedere debeant, committuntur; ita ut constituto, quòd in Ecclesie evidentem utilitatem alienatio cedat, eorum conscientiam ad formam dictæ extravag. *Ambitiosa*, onerando illam auctoritate Apostolica confirmet.

48 Dicta clausula, ꝑ vocatis vocandis, facit executorem missum, qui, parte vocata, & servatis servandis, procedere debet.

Felin.

Felin. in cap. de cetero, num. 10, vers. quid de clausula, de re jud.

49 † Et conjunctim, ita quod unus solus exequi non potest, cap. si duo, ex trib. de offi. deleg. in 6. Abb. in cap. coram, num. 14. & ibi Felin. num. 11. eod. tit. Nec tali casu, ubi est apposta clausula, conscientiam vestram onerantes, possunt delegari, nec alter ipsorum subdelegare, quia tunc est electa industria personarum, quapropter † subdelegari non potest, l. inter artifices, & ibi Bart. num. 1, ff. de solut.

51 Quoniam verò bona † Ecclesie tradita, concessa, donata, aut oblata, sunt Deo data, & oblata, cap. videntes, §. ipse enim, & cap. res Ecclesie, 12, quest. 1, cap. pradia, 12, quest. 2. Navarr. de red. Eccl. quest. 1, mon. 43, num. 3, vers. septimo quod tom. 2. & Red. de reb. Eccl. non alien. quest. 3, num. 33. Ideo sacrum Concil. Tridentinum statuit, quod, si quem clericorum, aut laicorum, quacunque is dignitate, etiam imperiali, aut regali præfulgeat, in tantum malorum omnium radix cupiditas occupaverit, ut alicujus Ecclesie, seu cujusvis secularis, aut regularis beneficii, montium pietatis, aliorum que piorum locorum jurisdictiones, bona, census, ac jura etiam feudalia, & emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quascunque obventiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates converti debent, per se, vel per alios, vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas clericorum, aut laicorum, seu quacunque arte, † aut quocunque quaesito colore in proprios usus convertere, illosque usurpare præsumserit, seu im-

pedire, ne ab iis, ad quos jure pertinent, percipiantur, is anathemati tamdiu subjaceat, quamdiu jurisdictiones, bona, res, jura, fructus, & redditus, quos occupaverit, vel, qui ad eum, quomocunque, etiam ex donatione suppositarum personarum, pervenerint, Ecclesie, ejusque administratori, sive beneficiario integre restituerit, & deinde à Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si ejusdem Ecclesie patronus fuerit, etiam jure patronatus, ultra prædictas poenas, eo ipso privatus existat.

53 Clericus † verò, qui nefanda fraudis, & usurpationis hujusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem poenis subjaceat, nec non quibuscunque beneficiis privatus existat, ac ad quacunque alia beneficia inhabilis efficiatur, & à suorum ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem sui Ordinarii arbitrio suspendatur, ut in cap. 11, sess. 22, de reformat. cap. pradia, cap. qui abstrulerit, 12, quest. 2. & cap. attendendum, 17, quest. 4. Eiusdemque decreti poenis subjaceant locantes ad longum tempus, permutantes, alienantes, & recipientes bona ecclesiastica sine consensu Sedis Apostolicæ, ut fuit à sacra Congreg. Concil. decisum, super eodem cap. 11, sub tit. Meliten. & alio loco in §. qui bona. Et quacunque usurpatione bonorum, juriumve cujuscunque beneficii, vel loci sui subicit usurpantem anathemati, & aliis poenis in d. cap. 11. appositis, ut in eisdem decis. super eod. c. 1. §. an quacunque.

54 Paulus enim † Papa II. ambiciose cupiditati illorum præcipue, qui divinis, & humanis affectati, damnatione postposita,

lita, immobilia, & pretiosa mobilia Deo dicata, ex quibus, Ecclesie, Monasteria, & pia loca reguntur, ac illustrantur, & eorum ministri sibi parant alimoniam profanis usibus applicari, aut cum maximo illorum, aut divini cultus detrimento, exquisitis mediis usurpare præsumunt, occurrere cupiens, omnium rerum, & bonorum ecclesiasticorum alienationem, omneque pactum, per quod ipsorum dominium, concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem ultra triennium, necnon infeudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquam in casibus à jure permissis, ac de rebus, & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, & tunc cum Ecclesiarum evidenti utilitate, ac de fructibus, & bonis, qui servando, servari non possent, pro tunc temporis exigentia, sua perpetuo valitura constitutione prohibuit prædecessorum suorum constitutionibus, prohibitionibus, & decretis aliis super hoc editis, quæ ejusdem constitutionis tenore innovavit, in suo robore permanentibus, & si quis contra dictæ suæ prohibitionis ferriam de bonis, & rebus ejusdem quidquam alienare præsumeret, alienatio, hypotheca, concessio, locatio, conductione, & infeudatio ipsa nullius omnino essent roboris, vel momenti, & tam, qui alienaret, quam is, qui alienatas res, & bona prædicta reciperet, sententiam excommunicationis incurreret.

Alienantur verò bona Ecclesiarum, monasteriorum, locorumque piarum quorumlibet, inconsulto Romano Pontifice, aut contra dictæ constitutionis tenorem, si Pontificali, seu Abbati ali præful-

geret dignitate, ingressus Ecclesie esse penitus interdictus, & si per sex menses immediatè sequentes sub interdicto hujusmodi animo (quod absit) perseveraret indurato, lapsis mensibus eisdem à regimine, & administratione suæ Ecclesie, vel monasterii, cui præsideret, in spiritualibus, & temporalibus, esset eo ipso suspensus.

Inferiores præter Prælati, Commendatarii, & aliarum Ecclesiarum rectores beneficia, vel administrationem quomodolibet obtinentes, prioratibus, præposituris, præpositatibus, dignitatibus, personalibus, administrationibus, officiis, canonicatibus, præbendis, aliisque ecclesiasticis cum cura, & sine cura, sæcularibus, & regularibus beneficiis, quorum res, & bona alienarunt, duntaxat, ipso facto privati existerent, illaque absque declaratione aliqua vacare censerentur, possentque per locorum Ordinarios, vel alios, ad quos eorum collatio pertineret, personis idoneis, illis exceptis, quæ propterea privata forent, liberè de jure conferri, nisi aliàs dispositioni Apostolicæ Sedis essent specialiter, vel generaliter reservata.

Nihilominus præter alienata res, & bona hujusmodi ad Ecclesias, monasteria, & loca pia, ad quæ ante locationem hujusmodi pertinebant, liberè reverterentur, & dicta constitutio corrigit jus antiquum, & plures removet quæstiones, & difficultates à Doctoribus, & præsertim à Redo. in d. tract. de reb. Eccles. non alienan. & à Rebuff. in suo comp. eod. tit. subtiliter tactas. Et Episcopis, Abbatibus, Capitulis, & aliis personis ecclesiasticis tollit omnem facultatè bona ecclesiasti-

ea, inconsulto Romano Pontifice, alienandi, ut in eadem extravag. ibi, alienanti verò.

§7 Quòdque omnes alienationes bonorum ecclesiasticorum sine Pontificis auctoritate sint nullæ, respondendo ad contraria, tenet Navarr. de alien. rerum Eccles. num. 14, versic. 2. & in casu nostro, tom. 1. quæ, juramenti in contractibus appositis, convalidati non possunt, quia contractus hujusmodi non dependet à voluntate contrahentium, sed Patris, qui est dominus omnium beneficiorum, cap. 2, de praben. in 6. Gomez. in proem. reg. cancell. cum supra alleg. in cap. 12, num. 8. Nam juramenta contra Constitutiones Apostolicas facta, sunt illicita, & non servanda, cap. Significavit, & cap. gravis, de cens. Et prædicta conclusio adeò est vera, & dicta extravag. usu recepta, etiam quampluribus decretis à visitatoribus Apostolicis, Conciliis Provincialibus, & synodalibus intimata, & ad omnium notitiam deducta, ut omnes alienationes, perpetuæ permutationes ad tertiam generationem, & ad quodcumque tempus ultra triennium locationes auctoritate Apostolica per litteras, si in evidentem, in Romana curia expendantur, & Ordinariis locorum, ac alteri dignitatem in cathedrali ecclesia habenti insolita, & satis notoria forma committantur, & procedit etiam in bonis à Regularibus, Confraternitatibus, & locis piis quibuscumque alienandis, ut in eadem extravag. & tenet Navarr. ubi supra, num. 15, & num. 19, vers. Sed contrarium, cum comprehendat alienantes bona Ecclesiarum, Monasteriorum, locorumque piotum quorumlibet, quæ ÷ dictio, quorumlibet, ut generalis, omnia bona comprehendit, & nihil intactum relinquit, l. 1, §. generaliter, ff. de leg. præst. l. de pretio, ff. de public. in rem act. & Aymon. consil. 133, num. 5, & 6, volum. 1. Alienationes verò, permutationes, locationes, ultra triennium, ac in emphyteusim concessionem de prædictis bonis sine Pontificis beneplacito, & consensu, sunt ipso jure nullæ, ut in eadem constitutione, ibi, nullius sint roboris, vel momenti. Navarr. eodem tit. num. 13. Et Pontificis consensus non præsumitur, ut post Alexand. cons. 9, colum. fin. volum. 2, & cons. 17, colum. 2, vers. nec potest dici, volum. 4. probat Maschard, de probat. concl. 1322, numer. 30.

Præterea bona ÷ ecclesiastica immobilia, & pretiosa mobilia alienans sine Pontificis consensu.

Primò, si est Episcopus, vel Abbas, poenam interdicti ab Ecclesia incurrit, & si per sex menses animo perseveraverit indurato, à regimine suæ Ecclesiæ eo ipso est suspensus, ut in d. extravag. & cap. quicumque, cap. omnes Ecclesia 17, quest. 4. & Rebuff. in compend. alien. rer. Eccles. num. 109, & 110.

Secundò Episcopis, & Abbatibus, in provisionibus suarum Ecclesiarum expeditur particularis Bulla, cujus vigore priusquam assequantur possessionem de non alienando bona suarum Ecclesiarum, & de malè alienatis pro posse recuperandis, juramentum præstare tenentur.

÷ Et bona contra dicta extravag. formam alienantes, poenam perjurii incurunt, ut ibidem Rebuff. num. 13. omnesque bene-

beneficiarii jurant in principio, non alienare, nec diminuire bona Eccleſiæ, per text. in cap. prohibemus, de cenſ. & Navar. ubi ſupra, num. 14. ſecundo reſponſo, in ſin. & regulariter juramentum præſtatur ab Archiepiſcopis, Episcopis, Abbatibus, Præpoſitis, Prioribus, Archidiaconis, & aliis principalem in collegiata, & primam poſt Pontificalem in cathedrali dignitatem habentibus, qui eccleſiaſticam habent juridiſtionem ſub his verbis, videlicet:

63 Ego ꝑ N. Abbas Eccleſiæ N. ab hac hora in antea fidelis, & obediens ero beato Petro, ſanctæque Apoſtolice Romane Eccleſiæ, & Domino N. Papæ, & eius ſucceſſoribus canonicè intrantibus. Non ero in conſilio, conſenſu, tractatu, vel factu, ut vitam, vel membrum perdant, ſeu quod contra alicujus eorum perſonam, vel ipſorum, aut Eccleſiæ ejuſdem, ſive Sedis Apoſtolice auctoritatis, honoris, privilegiorum, jurium, vel Apoſtolicorum ſtatutorum, ordinationum, reſervationum, diſpoſitionum, ſive mandatorum derogationem, vel præjudicium, machinationes, aut conſpirationes ſiant, & ſive, quoties ali
64 quid tractari ſcivero, id pro poſſe, ne fiat, impediam, & quanto citius commode poterò, eidem Domino noſtro, vel alteri, per quem ad ipſius noticiam pervenire poſſit, ſignificabo, conſilium verò, quid mihi per ſe, aut nuncios, ſeu litteras credituri ſunt, ad eorum damnum, me ſciente, nemini pandam, ad retinendum, & defendendum Papatum Romanum, & regalia ſancti Petri contra omnem hominem adjuvor eiuſ ero, auctoritatem, honorem, privilegia, & jura, quantum in me fuerit, potiùs adaugere, & promovere, ſtatuta, ordinationes, reſervationes, diſpoſitiones, & mandata huiusmodi obſervare, & eiuſ

intendere curabo: Legatos Sedis ejuſdem honorificè tractabo, & in ſuis neceſſitatibus adjuvabo: hæreticos, ſchiſmaticos, & qui alicui ex Domino noſtro, ſucceſſoribusque prædictis rebelles fuerint, pro viribus perſequar, & impugnabo: poſſeſſiones verò ad Abbatiam meam pertinentes non vendam, neque donabo, neque impignorabo, neque de novo infeudabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cum conſenſu Capituli dictæ Eccleſiæ, inconſulto Romano Pontifice, ſic me Deus adjuvet, & hæc ſanctæ Dei Evangelia. Reliqui autem beneficiarii de non alienando in manibus Ordinarii præſtant juramentum.

64 Tertio in odium alienantium ꝑ res alienatæ nullo reſtituto pretio revertuntur ad Eccleſiam, cap. 1. de ſchiſmat. Et emptor poterit habere reſreſſum contra alienantem, ut ibi Abb. in ſin. cap. ſi quis preſbyterorum, & ibi gloſſ. ſin. & idem Abb. num. 1. de reb. eccleſ. non alien. Rebuff. eod. Compend. num. 115. & Rodo. de reb. Eccleſ. non alien. quaſt. 76. cap. 2. n. 30. verſ. decima pena.

65 Quarto ꝑ Prælati Episcopis, & Abbatibus inferiores, Commendatarii, & aliarum Eccleſiarum Rectores, beneficia, vel adminiſtrationem quemodolibet obtinentes, prioratibus, præpoſituris, præpoſitibus, adminiſtrationibus, officiis, canonicatibus, præbendis, aliisque beneficiis, quorum res, & bona alienarunt, ſunt ipſo facto privati, ut in ead. extravag. Rebuff. d. compend. num. 111. Redo. eod. cap. 2. num. 30. verſ. ſeptima, & Rot. in no. viſſ. decif. 896. par. 3. lib. 3. Et dictio, ipſo facto, eſt latæ ſententiæ, l. ſin. ſ. ſciturus, C. locat. cap. cupientes. ſ. Cæterum, & ibi gloſſ. in ver. ſuſpenſos, & Card. de electi.

Deci.

Dec. conf. 138. & Rom. conf. 127, nu. 9. quapropter eorum beneficia, quorum bona alienantur, uti vacantia, ab Ordinariis locorum, dummodo specialiter, vel generaliter non sint Sedi Apostolica refervata, poterunt jure conferri, ut in ead. extravag. Rebuff. d. nu. 111. & Red. d. vers. septima.

Quintò, tam alienantes, quàm recipientes alienationis titulo bona ecclesiastica contra formam dictæ extravag. pœnam excommunicationis incurrunt, ut in eadem extravag. & aliis locis supra citatis, & alias pœnas incurrunt, de quibus per dictam extravagantem, Ambitiose, Rebuff. d. compen. à num. 102, usque ad num. 115. & Rodo. d. cap. 2, à num. 29, usque ad nu. 33. Ignat. Lop. in annot. ad pract. crimin. Diaz. post cap. 73, per tot. & Navar. eod. tit. de alienan. rer. eccles. à num. 13, usque ad nu. 21.

Sapè quaritur, an auctoritate & ordinariâ possint rectores Ecclesiarum inter se bona ecclesiastica permutare sine Sedis Apostolicæ beneplicito, & consensu, & partem negativam probare videtur text. in cap. casellas, 10, quest. 2, cap. sine exceptione, 12, quest. 2, extravag. Ambitiose, de reb. eccles. non alien. & l. sancimus, C. de sacrosan. Eccles. quæ procedunt tanquam in permutationibus faciendis cum secularibus, ne bona Ecclesiæ profanis usibus applicentur, & ita probat expressè text. in d. extravag. Ambitiose, ibi, profanis usibus applicare, aut cum maximo illorum, ac divini cultus detrimento exquisitis mediis usurpare præsumunt, in procem.

Quod causam finalem dispositionis indicat, l. fin. & ibi Bart. num. 3, ff. de her. instit. & Jal. in l. si pacto, quo pœnam,

num. 14, C. de pac. & cum in permutationibus, quæ inter rectorem Ecclesiarum de bonis Ecclesiæ fiunt, non transferatur dominium ad profanos usus, cessat causa prohibitionis, & cessante causa prohibitionis, cessat & prohibitio, cap. cum cessante, de appellat. & Tiraquell. in tract. cessan. causa par. 1. limit. 23. num. 1.

Inter rectores Ecclesiarum & de bonis ecclesiasticis est permutatio permessa, per text. in cap. hoc jus porrectum, § sibi invicem, 10, q. 2, cap. 1, de reb. Eccles. non alien. cap. ad quæstiones, de rer. permut. auth. ut de cert. commut. Eccles. § illud quoque, ubi etiam gloss. in ver. ad invicem, & ibi Bart. in princ. col. 5. & auth. item sibi invicem, junctâ gloss. C. de sacros. quib. non obstant. c. casellas, & c. sine exceptione supra allegata, quia dicta jura prospiciunt tantum, ne per contractus bona ad usum pauperum destinata alienari contingat, ut d. c. casellas, sed permutationes bonorum unius Ecclesiæ cum bonis alterius non sunt prohibita, ex supra allegatis, quia nihil refert, an sint bona unius, vel alterius Ecclesiæ, & quicquid enim habet quævis Ecclesia, pauperum est, c. fin. & ibi gloss. 1. 16, q. 1, c. quod autem, 23, q. 7. gloss. in eod. cap. casellas, & Bart. in auth. de non alien. aut permut. § si verò, num. 1, col. 2.

Permutationes & cum secularibus, à permutationibus, quæ inter Rectores Ecclesiarum de bonis ecclesiasticis fiunt, differunt, quia cum secularibus, nisi cum evidenti utilitate, vel necessitate ecclesiæ fieri non possunt, per text. in cap. 1. § praesertim, de reb. Eccles. non alien. in 6. & extravag. Ambitiose, eod. tit. sed in permutationibus bonorum ecclesiasticorum inter rectores non procedunt dicta jura, sed

sufficit, quod pro utriusque Ecclesie, & rectorum commoditate fiant permutationes, *cap. ad questiones, in princ. de rer. permut. & gloss. in eod. c. hoc jus porrectum, §. item sibi invicem, 10, qu. 2.* & cum hoc casu permutationes non reperiantur prohibita, universaliter permittuntur, *arg. tex. in cap. inter corporalia, §. Sed neque, in fin. & ibi gloss. de translat. Episc. gloss. in d. cap. ad questiones, in ver. arbitrium, de rer. permut. & cap. cum apud, de sponsal. & matrim.*

73 Spirituale enim cum spirituali potest permolari, ut per gloss. in eod. c. ad quaestiones, in ver. queat. accedente tamen decreto Episcopi, vel ejus vicarii facultatem habentis in permutationibus factis à rectoribus Episcopis inferioribus, *cap. 1, de reb. Eccl. non alien. gloss. in d. cap. hoc jus porrectum, §. sed permolare, 10, quest. 2, gloss. in c. in ver. defensore, de reb. Eccl. non alien. in 6. & Bart. in auth. de Eccles. rer. immob. alien. num. 3.*

74 Cum laicis autem non licet permolare, nec illis bona ecclesiastica in emphyteusim concedi possunt, nisi duobus concurrentibus, quae copulativè requiruntur, nempe causa, & solemnitas, quorum unum sine alio minimè sufficit, ut *cap. sine exceptione, 12, qu. 2, c. tua nuper, de his, que si. à major. par. cap. extravag. Ambitiose, de reb. Eccl. non alien. Barb. conf. 14, nu. 1, & 2, lib. 2. Socin. qui de communi opinione testatur, conf. 24, num. 8, & seq. lib. 1. Redo. de reb. Eccl. non alien. qu. 36, num. 19. Covarr. in lib. 2, var. resol. c. 17, 78, num. 2. & Rot. divers. decis. 178, num. 1, par. 2.*

75 Causa enim, in quibus bona ecclesiastica possunt permolari, vel in emphyteu-

sim concedi, sunt plures, de quibus supra num. 6, 8, 9, & 10 & præcipuè legitimæ sunt causa necessitatis, vel utilitatis, quorum prima per necesse concludere debet, quia, si necessitas est ficta, vel simulata, cui cum fructibus Ecclesie, aut aliis cum minori præjudicio potuisset provideri, si alienentur bona ecclesie maximi valoris, alienatio est nulla, *gloss. in d. cap. 1, in ver. defensore, de reb. Eccl. non alien. in 6. & ibi Joan. Monac. num. 3, Abb. in cap. nulli, num. 7, eod. tit. & Rot. divers. decis. 178, num. 6, & 7, par. 2.*

Quamvis etiam causa exprimitur in litteris, si in evidentem, nisi verificetur, rescriptum est nullum, & subreptitium, ut per Ruin. in *conf. 157, num. 26, lib. 1.* & quando subreptio versatur circa ipsam causam, sine qua Papa concessurus non fuisset, *Dec. conf. 142, nu. 5, & 6.* si in evidentem, & confirmatio subsequuta, non suffragantur, quin omnia reddantur nulla, *Rot. divers. par. 2. d. decis. 178, num. 1, 2, & 10.* Non enim sufficit, si in instrumento, vel in litteris Apostolicis, si in evidentem, narretur, vel attestetur concessionem in evidentem ecclesie utilitatem cedere, vel ob necessitatem, aut evidentem ejusdem Ecclesie utilitatem factam esse, ut est *text. in cap. 1, de reb. Eccl. non alien. in 6. & ibi Doct. Guid. Pap. decis. 151. Dec. conf. 142, num. 4, lib. 1. & Redoan. in d. tract. de reb. Eccl. non alien. quest. 20, nu. 65, & 130, & quest. 23, nu. 43, & 46.*

Solemnitatum autem defectus per Papa supplet per clausulam in litteris, si in evidentem, apponi solitam, videlicet, supplentes omnes, & singulos defectus, &c. *Abb. conf. 41, lib. 1. sed non supplet defectum*

79 *causae*; Rot. d. *decis.* 178, *nu.* 2. Nam defectus *causae* reddit nullam interpositionem decreti super alienatione. *Gemin. conf.* 48, *nu.* 9. & licet pro decreto in dubio praesumatur, tamen admittitur probatio in contrarium, quod non subit necessitas, neque utilitas. Rot. *ead. decis.* 178, *num.* 3. & 4. nec sufficit qualisqualis utilitas, sed requiritur, quod sit evidens utilitas, tanquam causa finalis alienationis bonorum ecclesiasticorum, *cap.* 1, *de reb. Eccl. non alien. in 6.* *Socin. conf.* 15, *num.* 57, *lib.* 1. *Corn. conf.* 244, *num.* 3, *lib.* 2. *Redo. eod. tract. de reb. Eccl. non alien. quest.* 19, *num.* 62; & *quest.* 20, *nu.* 83; *Borg. decis.* 45, *num.* 36, *lib.* 1. & Rot. *decis.* 178, *num.* 8, & 10.

81 Solemni actus enim non solum requiritur in simplici alienatione, sed etiam in transactione inter rectorem ecclesiae, & emphyteuticarium facta, quae requirit eandem solemnitatem, quam requirit alienatio. *Bertran. conf.* 172, *num.* 2, & *seq.* *lib.* 2. *Dec. conf.* 46, *num.* 9, *lib.* 1. *Borgn. d. decis.* 45, *num.* 14, & *seq.* & *Ant. Mar. de can. in conf. impress. post. Borg. decis.* 46, *num.* 86, *cum pluribus seqq. lib.* 1. & quam-

vis contrarium, quando emphyteuta est in possessione, quia tunc transactio non videtur alienatio, teneat *Jas. in l. iusjurandum, quod ex conventionem, §. papillus, num.* 4, *vers. aliquando tamen, ff. de iurejur. allegando tex.* & etiam *Bart. in l. si pro fundo, C. de transact.* & *gloss. in l. penult. C. de usucap. pro emptore, d. lex, si pro fundo, §. super qua sit omne fundamentum, loquitur in majori ibi; nec eo tempore minor annis 25 fuisti, sed a majori ad Ecclesiam non licet arguere, quia Ecclesia non majori, sed minori aequiparatur. Bart. in l. 1, num.* 3. & ibi *Bald. etiam num.* 3, *C. si adversus transact.* & in terminis, quod transactio de bonis ecclesiasticis sine decreto Superioris non valeat, tenet *Bart. in d. l. 1, num.* 3, *C. si adversus transact.* & quae in contrarium allegari possent, procedunt in feudo, & in emphyteusi seculari, & ex diversis non fit illatio,

l. Papinianus exuli, ff. de minoribus.

* * *

FINIS PRIMÆ PARTIS.